

Pozdrowienia od Rządu Federalnego

Dziesięć lat temu Rząd Federalny wraz z przemysłowymi zrzeszeniami zawodowymi założył Komisję Ochrony Pracy i Normalizacji. W ten sposób wypełnił zobowiązanie płynące z różnych Dyrektyw WE włączenia partnerów socjalnych bezpośrednio do normalizacji. Dziś KAN spełnia kolejne zadania, łącząc na płaszczyźnie krajowej stanowiska ochrony pracy i skutecznie wnosząc je do działań normalizacyjnych. Dzięki temu w efektywny sposób wypełniane są różnorodne potrzeby z zakresu ochrony pracy dotyczące porozumiewania się w kwestiach normalizacji między urzędami państwowymi, ustawowymi ubezpieczycielami od następstw nieszczęśliwych wypadków, partnerami socjalnymi i DIN.

KAN zdobyło dobre imię w Niemczech i w Europie i jest poszukiwanym partnerem. Z jej strony wychodzą istotne impulsy potrzebne do utrzymania w normalizacji wysokiego poziomu bezpieczeństwa, przy jednoczesnym wzmocnieniu zdolności konkurencyjnej gospodarki niemieckiej. Życzę KAN dalszych sukcesów w wypełnianiu oczekujących jej zadań, dotyczących w coraz większej mierze internacjonalizacji procesów normalizacyjnych.

*Gerd Andres, MDB Sekretarz stanu
Federalne Ministerstwo Gospodarki i Pracy (BMWA)*

W NUMERZE

KAN ma 10 lat

- 2 10 lat Komisji Ochrony Pracy i Normalizacji
- 3 KAN i DIN – owocna współpraca
- 4 Biuro KAN

TEMATY WYDANIA

- 5 W jaki sposób pracuje KAN
- 6 KAN i „Sprzeciw Formalny”
- 7 10 lat Wspólnego Stanowiska Niemieckiego „GDS”

Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji (Kommission Arbeitsschutz und Normung – KAN) z okazji swojego jubileuszu znalazła się w centrum niniejszego wydania **KAN**Brief. Omówiono powstanie, działania i najważniejsze funkcje KAN, takie jak rola Wspólnego Stanowiska Niemieckiego (GDS), zastosowanie istotnych metod postępowania (Sprzeciw Formalny) i znaczenie KAN z punktu widzenia innych instytucji.

10 lat Komisji Ochrony Pracy i Normalizacji

Od czasu powstania KAN w 1994 roku, osiągnęła ona ustaloną pozycję w zakresie normalizacji dotyczącej ochrony pracy. Jej wiedza jest doceniana, rady są poszukiwane, a opinie są liczącymi się. Dzięki działalności oraz składowi KAN, Niemcy dysponują sprawną instytucją, która wyrobiła sobie imię także poza granicami państwa.

Eugen Müller

**Przewodniczący KAN
Federalne Stowarzyszenie Niemieckich
Związków Pracodawców**

Zgodnie z nowym podejściem wymagania Dyrektyw w sprawie rynku wewnętrznego odnośnie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia są wspierane przez zharmonizowane Normy Europejskie. Na obszarze zharmonizowanym wymagania jakości nie mogą być już regulowane przepisami państwowymi czy też przepisami stowarzyszeń zawodowych. Wyjątkowego znaczenia nabiera zatem opracowanie Norm Europejskich.

Rada Unii Europejskiej wymaga od państw członkowskich w artykule 5 ust. 3 Dyrektywy ds. maszyn, aby

„na płaszczyźnie stworzyć partnerom społecznym możliwość wpływania na wypracowywanie i dalsze kształtowanie zharmonizowanych norm”.

Rada podkreśliła zatem konieczność stworzenia nowych struktur biorących udział w normalizacji. Aby spełnić niniejsze wymaganie mimo ograniczonych kompetencji państwowych w ustanawianiu prawa zapewnić odpowiedni wpływ na poziom bezpieczeństwa technicznych środków pracy w Europie, państwo i zrzeszenia zawodowe wspólnie stworzyły warunki do założenia KAN. Rozpoczęła ona swą działalność 11 lutego 1994 roku.

Skład KAN

Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji ma 17 członków. Reprezentują oni pracodawców (5 członków), pracowników (5 członków), państwo (landy: 3; federacja: 2), DIN (1) oraz zrzeszenia zawodowe. Przewodnictwo co dwuletnie kadencje obejmują przedstawiciele państwa, pracodawców i pracowników.

Zasady pracy

Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji nie powinna i nie może sama opracowywać projektów norm. Jej zadaniem jest zdecydowanie bardziej polega na wspieraniu specjalistów normalizacji w ich pracy. Dla sposobu pracy KAN, znamienne jest wczesne włączenie wszystkich zainteresowanych kręgów i instytucji ochrony pracy, kiedy przykładowo trzeba zająć stanowiska wobec norm. KAN stała się przez to ważną bazą wymiany poglądów w zakresie normalizacji dotyczącej ochrony pracy. Skupia ona w sobie stanowiska kręgów reprezentowanych w ochronie pracy w Niemczech i w szczególności sposób oddziałuje na normalizację krajową, a także i europejską oraz międzynarodową.

Aktualne i przyszłe punkty ciężkości pracy

Oczywiście KAN podlega także wpływom rozwoju politycznego i ekonomicznego, zatem musi reagować na zmiany warunków ramowych. Wyraża się to zmianami zadań KAN, która obok normalizacji europejskiej zajmuje się w coraz większej mierze również i normalizacją międzynarodową.

Rozwój w obszarze systemów zarządzania ochroną pracy pokazał, jak ważna jest rola KAN w uzgadnianiu i ochronie wspólnych interesów ochrony pracy. Taki układ zadań może jeszcze bardziej zyskiwać na znaczeniu. Wraz z rosnącym trendem do „norm niematerialnych” (min. normy w usługach, zabezpieczenie jakości, częściowo także normalizacja w zakresie ergonomii, jak obciążenia psychiczne) konieczna stanie się jeszcze silniejsza współpraca w zakresie polityki normalizacyjnej. Dotyczy to nie tylko płaszczyzny krajowej, ale przede wszystkim także europejskiej i międzynarodowej. W szczególności należy powstrzymać rozszerzenie normalizacji na obszar polityki społecznej między innymi dotyczącej odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw.

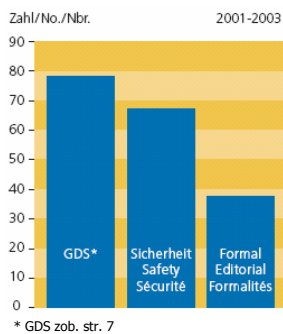
Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji może przyczynić się również do bardziej przejrzystego ukształtowania przepisów ochrony pracy i uprościć ich stosowanie. Przyszłość będzie przede wszystkim nastawiona na ukierunkowanie norm na potrzeby zakładowe, specjalnie do wymagań ochrony pracy. Przyczyni się to do utrzymania i wspierania zdolności konkurencyjnej gospodarki niemieckiej w kontekście europejskim i globalnym.

Eugen Müller

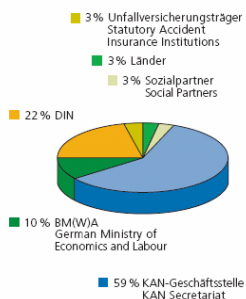
W jaki sposób pracuje KAN

KAN jednoczy interesy niemieckiej ochrony pracy w normalizacji. Wykorzystuje różne instrumenty w celu skoordynowania a następnie reprezentowania działalności niemieckich stanowisk regionalnych i federalnych w normalizacji uzgodnionych pozycji między władzami federacji, landów, pracownikami i zrzeszeniami zawodowymi.

Zajmowanie stanowiska

Uchwały KAN dotyczą

Uchwały KAN

Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji wyniki swych technicznych i politycznych dyskusji zamieszcza w uchwałach. Przedstawiają one wspólne stanowiska i oświadczenia woli kręgów reprezentowanych w KAN wobec zagadnień normalizacyjnych związanych z ochroną pracy. Mogą dotyczyć zarówno daleko sięgających zagadnień polityki normalizacyjnej jak również i konkretnych przypadków technicznych. Adresatami już 324 uchwał z jednej strony są kręgi reprezentowane w KAN, z drugiej zaś strony uchwały KAN stanowią podstawę pracy biura KAN.

Badania KAN

W badaniach KAN analizie i ocenie poddawane są szersze obszary normalizacji. Wyłaniają się stąd konkretne wnioski i orientacje do dalszej pracy KAN, która wyraża się następnie w opiniach biura do poszczególnych projektów norm. Wyniki badań KAN są dostępne opinii publicznej w postaci Raportów KAN.

Zajmowanie stanowiska

Jeśli w jakimś dokumencie normalizacyjnym pominięte zostały aspekty ochrony pracy lub jakaś norma stoi w sprzeczności z politycznymi warunkami ramowymi **Wspólnego Stanowiska Niemieckiego (GDS)**, KAN stara się wnieść wspólne stanowisko pomiędzy ekspertów ochrony pracy. W odniesieniu do spraw technicznych, z reguły odbywa się to poprzez pisemne wyrażanie opinii, które w przypadku bardziej zawiłych sytuacji uzupełniane jest dyskusjami między odpowiednimi ekspertami ochrony pracy.

Gdy eksperci zwracają się do KAN w kwestiach ochrony pracy i normalizacji, biuro KAN koordynuje połączenie wiedzy fachowej na poziomie krajowym oraz przedstawienie stanowisk wypracowanych w odpowiedzialnych za daną dziedzinę komisjach. Jeśli potrzeba, przedstawiciele biura wspólnie z ekspertami ochrony pracy biorą udział w posiedzeniach komitetów normalizacyjnych. Celem jest wniesienie wspólnych pozycji w zakresie ochrony pracy do normalizacji europejskiej czy też ewentualnie międzynarodowej poprzez komitety DIN. Od roku 1994 zbadano łącznie około 4.000 projektów norm. W okresie od 1996 do 2003 roku Biuro KAN wydało 347 opinii dotyczących projektów norm.

Votum zamknięte

W roku 1996 Prezydium DIN wprowadziło na płaszczyźnie europejskiej ochronę ważnych grup interesów w pracach normalizacyjnych¹. Jeśli w komitecie normalizacyjnym dojdzie do głosowania zasadzie konsensu, nie można powziąć żadnej decyzji niezgodnej z votum jakiegoś istotnego kręgu uczestniczącego w normalizacji. W tej mierze przypada również duże znaczenie decyzjom i opiniom KAN, jeśli opierają się one o votum reprezentowanych w niej kręgów ochrony pracy. Korzystając przy okazji z tej możliwości, KAN wzmocniła tym sposobem wpływ ochrony pracy na niemiecki proces normalizacyjny.

Sprzeciw formalny

Jeśli wymagania ochrony pracy w zharmonizowanych Normach Europejskich nie zostały uwzględnione w komitetach normalizacyjnych, KAN może wnosić poprzez Rząd Federalny o sprzeciw formalny w odniesieniu do domniemania zgodności (zob. str. 16). Nieznaczna liczba takich przypadków pokazuje jednakże, iż często udawało się wcześniej wypracować wspólne stanowisko.

Partnerzy w Europie

Pozycje ochrony pracy w coraz większym stopniu określane są na płaszczyźnie europejskiej. W związku z tym KAN informuje w Europie o swych działaniach i szuka bezpośredniego kontaktu z innymi europejskimi instytucjami ochrony pracy, aby móc oddać swój głos i koordynować prace w sprawie ważnych dla ochrony pracy norm.

W celu wzmocnienia współpracy wśród europejskich kręgów ochrony pracy budowana jest europejska sieć ekspertów „EUROSHNET” (EUROpean Occupational Safety and Health NETwork). Zarejestrowanym ekspertem ochrony pracy daje ona możliwość bezpośredniej wymiany zdań z kolegami z całej Europy. Wspólnie utworzone stanowiska odnośnie ważnych dla ochrony pracy norm mogą być w ten sposób rozwijane i bardziej efektywnie prezentowane w procesach normalizacji.

1 zob. uchwała prezydyjna DIN 4/1996

Biuro KAN

Wraz z powołaniem w roku 1994 Komisji Ochrony Pracy i Normalizacji (KAN) powstało również Biuro KAN. W skład biura wchodziły działy „Techniki Bezpieczeństwa” i „Ochrony zdrowia i ergonomii w środowisku pracy” oraz biura pracodawców i pracowników.

Dr inż. J. Lambert
Dyrektor
Biura Komisji Ochrony
Pracy i Normalizacji

Odpowiedzialność za KAN i jednocześnie za Biuro spoczywa na Stowarzyszeniu Wspierającym Bezpieczeństwo Pracy w Europie (Verein zur Förderung der Arbeitssicherheit in Europa VFA). Członkami VFA są zawodowe instytucje ubezpieczenia wypadkowego i prewencji, ponoszące 51 % kosztów działalności KAN. Niemieckie Federalne Ministerstwo Gospodarki i Pracy (BMWA) w ramach wspierania projektu przejmuje pozostałe 49 % kosztów.

Zadaniem Biura jest wspieranie pracy KAN. Dotyczy to w szczególności wdrażania postanowień KAN, systematycznego badania norm pod względem aspektów ochrony pracy i w uzasadnionych przypadkach przygotowywania do nich opinii. W tym zakresie Biuro KAN korzysta z fachowej pomocy ze strony ekspertów w dziedzinie ochrony pracy oraz przedstawicieli zawodowych instytucji ubezpieczenia wypadkowego i prewencji, rządu federalnego i landów oraz organizacji partnerów socjalnych – pracodawców i pracowników. W celu objęcia większego obszaru z zakresu normalizacji lub wyjaśnienia ważnych spraw polityki normalizacyjnej, biuro ma możliwość zlecenia badań. Takie badania są wspierane przez Biuro w ścisłej współpracy z ekspertami kręgów reprezentowanych w KAN. Ich wyniki wdrażane są w odpowiedniej formie.

Główną funkcją KAN – umożliwienie partnerom socjalnym większego wpływu na opracowywanie norm – uwypukla przede wszystkim fakt, że w Biurze KAN utworzono biura partnerów socjalnych, pełniące funkcję miejsca konsultacji dla przedstawicieli pracodawców i pracowników oraz wspierające ich udział w zagadnieniach normalizacyjnych.

Do zadań Biura KAN należy również dbanie o przejrzystość procesu normalizacyjnego w kręgach ekspertów bhp. W tym celu KAN stworzyło szereg środków przekazu informacji w formie drukowanej i elektronicznej. Wyniki badań i projektów publikowane są w **Raportach KAN**. Informacji o nowszych kierunkach rozwoju w normalizacji z dziedziny ochrony pracy oraz o ważnych zagadnieniach polityki normalizacyjnej dostarcza od 1998 roku **KAN-Brief**. Osiągnął on nakład 9.000 egzemplarzy i ok. 8.000 prenumeratorów w 82 krajach. Kan-Brief pojawia się w wersji niemieckiej, angielskiej, francuskiej oraz włoskiej i polskiej (internet).

Pełny tekst wszystkich publikacji KAN można znaleźć również na **stronie internetowej**

KAN (www.kan.de). Większość informacji dostępnych jest w wersji niemieckiej, angielskiej i francuskiej. Wybrane strony są do dyspozycji w języku włoskim, hiszpańskim i polskim.

Na stronie internetowej KAN istnieje też link do bazy **NoRa** (wyszukiwarka norm dotyczących bhp). NoRa umożliwia bezpłatne poruszanie się po zbiorze liczącym dzisiaj ok. 4.600 norm ważnych dla bhp. Wyszukiwanie ułatwiają pola „dziedzina”, „zagrożenia” i „szukane pojęcia”. NoRa oferuje wszystkie ważne informacje na temat norm włącznie z krótkim streszczeniem. NoRa ukazuje także stale aktualizowany przegląd projektów norm, nad którymi obecnie trwają prace na etapie ankiety powszechnej.

W celu udzielania szybkiej informacji o ważnych drogach rozwoju i nowościach powołano **KANMAIL**. Pojawia się on w nieregularnych odstępach czasu, mniej więcej raz w miesiącu. KANMAIL wykorzystuje zwyczajną komunikację e-mailową i wysyłany jest w chwili obecnej w języku niemieckim, angielskim i francuskim do ok. 2.300 zainteresowanych w 38 krajach.

Chcąc utrzymać biuro KAN w jak najmniejszych rozmiarach, urządzono je w budynku HVBG (Główny Związek Przemysłowych Zrzeszeń Zawodowych) w Sankt Augustin. Pozwala to – za odpowiednim wynagrodzeniem – na wykorzystanie części infrastruktury HVBG takich jak dział personalny czy techniki informacyjnej. Ścisłe powiązanie KAN z organizacjami HVBG czyni możliwym, że spośród obecnie 15,3 etatów KAN stosunkowo duży udział (11 osób) to pracownicy merytoryczni.

Aby współpraca z europejskimi organizacjami partnerskimi mogła przebiegać łatwiej, Biuro KAN dysponuje od 2000 roku salami konferencyjnymi i sekretariatami także w Brukseli, w „Maison Européenne de la Protection Sociale”.

Joachim Lambert
lambert@kan.de

KAN i DIN – owocna współpraca

Wywiad z dr inż. Peterem Kiehl

Jaka funkcja z punktu widzenia DIN przypadku KAN w pracach normalizacyjnych?

Do prac normalizacyjnych Niemieckiego Instytutu Normalizacyjnego (DIN) od dawna włączeni są eksperci ochrony pracy.

W celu wspierania i koordynacji tej pracy na płaszczyźnie państwowej, europejskiej i międzynarodowej w 1994 roku została założona Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji (KAN), w skład której obok państwa, partnerów społecznych i ubezpieczycieli od następstw nieszczęśliwych wypadków wchodzi także i DIN.

Punkt ciężkości pracy w aspekcie harmonizacji europejskiej przesunął się w ostatnich dwóch dziesięcioleciach z czysto krajowych prac normalizacyjnych na europejskie i międzynarodowe. Ponad 85 % działań normalizacyjnych przeprowadzanych przez DIN ma obecnie charakter europejski lub międzynarodowy. Funkcjonowanie zaś europejskiego rynku wewnętrznego bez odpowiednich Europejskich Norm nie jest już możliwe.

Jak kształtuje się konkretna współpraca między KAN a DIN?

Będąc odpowiedzialnym za normalizację członkiem kierownictwa, DIN wchodzi od początku w skład KAN i wspiera jej koordynującą pracę. Poza tym współdziałając w szeregu projektów, DIN wnosi swój bezpośredni wkład do badań KAN.

W swej dotychczasowej dziesięcioletniej działalności, KAN wspierała ważne dla ochrony pracy projekty norm, od przyjęcia planu normy do opublikowania gotowej normy. Uzyskane w ten sposób wiadomości, w szczególności jeżeli opinie ze strony ochrony pracy zostały wniesione do prac normalizacyjnych DIN, są tymczasem udokumentowane w przewodnikach obu instytucji. Tworzą one praktyczną pomoc dla działalności przedstawicieli ochrony pracy uczestniczących w pracach normalizacyjnych oraz dla wszystkich innych biorących udział w pracach normalizacyjnych. Ważne jest przy tym, aby wszystkie zainteresowane kręgi, a więc również i ochrona pracy, odpowiednio wcześniej wniosły swą opinię do krajowych prac normalizacyjnych, a poprzez to także i do normalizacji europejskiej i międzynarodowej.

Czy pola tematyczne ochrony pracy i normalizacji mogą być dostępne również szerszemu kręgowi ekspertów?

Każdy ma możliwość uzyskania bezpłatnych informacji na temat pracy DIN, np. o odpowiednich publikacjach internetowych poszczególnych wydziałów norm (www.din.de). Poza tym do dyspozycji stoją specjalne stanowiska informacyjne – sięgające także poza pracę DIN, np. baza danych PERINORM.

W wyniku współpracy KAN i DIN pod koniec 2002 roku opinia publiczna otrzymała wraz z bazą internetową NoRA nowy instrument. Oferuje on ujęciu problematyki ochrony pracy ułatwiony dostęp do ponad 4.600 norm odnoszących się do ochrony pracy. Uruchomiona w NoRA specjalna pomoc przy wyszukiwaniu pozwala bez większego wysiłku uzyskać požądane informacje.

Jakie wnioski Pan wyciąga z tej współpracy?

Współpraca KAN i DIN jest w łącznej ocenie skuteczna. W licznych przypadkach mogły w ten sposób zostać istotnie poprawione wyniki prac normalizacyjnych – w szczególności europejskich. Fakt, że przesunięcie normalizacji na płaszczyznę europejską nie doprowadziło, jak się obawiano, do obniżenia niemieckiego poziomu ochrony w zakresie bezpieczeństwa produktów oraz w innych dziedzinach, jak np. środki ochrony indywidualnej, można ocenić jako znaczący sukces prac normalizacyjnych, do którego znacząco przyczyniła się także praca KAN i reprezentowanych w niej kręgów.

Znaczenie normalizacji międzynarodowej (ISO/IEC) w coraz większym stopniu istotne jest również dla ważnych obszarów ochrony pracy. Dlatego też należy silniej wspierać udział w międzynarodowych pracach normalizacyjnych, aby móc wystarczająco wcześniej przedłożyć interesy ochrony pracy.

Celem na przyszłość jest stworzenie w zgodzie, tzn. z uwzględnieniem strony ochrony pracy, norm na płaszczyźnie krajowej, europejskiej i międzynarodowej, które w istotny sposób wniosą swój wkład w ochronę pracy i zostaną dokończone zgodnie z wymaganiami rynku i czasu.

Dr inż. Peter Kiehl

Członek kierownictwa
DIN Niemiecki Instytut
Normalizacyjny

KAN i „Sprzeciw Formalny”

Zastosowanie sprzeciwu formalnego w przypadku norm według Nowej Koncepcji oceniane jest tymczasem krytycznie zarówno przez władze jak i gremia normalizacyjne. KAN zebrała szereg doświadczeń w tym zakresie.

Sprzeciw Formalny

Europejskie dyrektywy w zakresie rynku wewnętrznego według Nowego Podejścia odsyłają, w celu skonkretyzowania swych wymagań, do zharmonizowanych norm europejskich. Ich zastosowanie jest dobrowolne, ale dają one podstawę do domniemania zgodności z odpowiednimi dyrektywami. Jeśli z punktu widzenia władz jakaś zharmonizowana norma nie odpowiada całkowicie podstawowym wymaganiom danej dyrektywy, państwo członkowskie może wnieść sprzeciw formalny¹ wobec tej normy. Wprawdzie przyjęcie przez komisję sprzeciwu formalnego nie narusza istnienia normy, to nie może ona jednak być już podstawą do domniemania zgodności z dyrektywą.

Do tej pory tylko w przypadku bardzo nielicznych norm zastosowano sprzeciw formalny i kompletnie lub częściowo wycofano z dziennika urzędowego UE fragment danej normy. Np. tylko ok. 1 % norm przypadających pod dyrektywę ds. maszyn posiada zapis-ostrzeżenie, które zawieszają możliwość domniemania zgodności dotyczący fragmentu normy. Zdecydowana większość norm odpowiada wymaganiom dyrektywy odnośnie bezpieczeństwa.

Przykłady działalności KAN

Wózki jezdniowe (EN 1726-1)

Podczas wypracowywania niniejszej normy nie uwzględniono wątpliwości ekspertów ochrony pracy dotyczących bezpieczeństwa technicznego. Sprzeciw formalny doprowadził do tego, że norma ta została opublikowana w dzienniku urzędowym UE z ostrzeżeniem, że domniemanie zgodności nie wchodzi w życie ze względu na niewystarczającą stabilność podczas jazdy wózkiem widłowym². Komisja Europejska udzieliła CEN mandatu na zmianę odpowiednich fragmentów norm.

Żurawie przeładunkowe (EN 12999)

W tym przypadku zaistniały wątpliwości ekspertów ochrony pracy, że urządzenia umożliwiające operatorowi dźwigu obejście ogranicznika momentu obrotowego i przekroczenia dopuszczalnego obciążenia może doprowadzić do uszkodzenia części budowlanych lub wyrócenia się dźwigu³. KAN poleciła Federalnemu Ministerstwu Gospodarki i Pracy (BMW) wnieść sprzeciw formalny odnoszący się do tej normy. Doprowadziło to do wyrażenia zgody na publikację w dzienniku urzędowym UE

fragmentu normy opatrzonej ostrzeżeniem oraz na opracowanie poprawki do punktu spornego.

Dźwignice samojezdne (prEN 13000)

Już podczas wypracowywania projektu normy niemieccy eksperci ochrony pracy zwrócili uwagę na niedostateczne wymagania co do zabezpieczenia nadmiernego obciążenia⁴. Ponieważ nie uwzględniono tych wątpliwości, KAN wydało BMW polecenie wprowadzenia wobec tej normy sprzeciwu formalnego: EN 13000 powinna zostać opublikowana w dzienniku urzędowym UE jako norma zharmonizowana, a przy wymaganiach odnośnie nadmiernego obciążenia obecna powinna być informacja ostrzegająca o potencjalnych skutkach i zawieszająca domniemanie zgodności. Odpowiedzialny komitet normalizacyjny jest obecnie powoływany do opracowania konstrukcyjnego rozwiązania tego problemu.

Maszyny ogrodnicze (prEN 13683) – Rozdrabniacze silnikowe

Od strony ochrony pracy wątpliwości nasuwały się szczególnie wobec pewnych wymagań bezpieczeństwa, zawartych w projekcie normy, dotyczących dostępu do ostrza tnącego. Przy głosowaniu końcowym, głosowanie blokowe przedstawicieli bhp spowodowało wstrzymanie się Niemiec, dwa kolejne państwa wstrzymały się od głosowania lub głosowały przeciw normie, która jednakże została zatwierdzona głosami pozostałych państw członkowskich. Na podstawie decyzji KAN postawiono wniosek o natychmiastową zmianę normy i poproszono BMW o wniesienie sprzeciwu formalnego. Odpowiedni komitet normalizacyjny zareagował niezwłocznie opracowując poprawkę.

Doświadczenia KAN

Przykłady te pokazują, że już sama zapowiedź sprzeciwu formalnego może skłonić strony uczestniczące w procesie normalizacyjnym do przemyślenia swych stanowisk. Wówczas konstruktywna współpraca zaangażowanych kręgów w miarę sprawnie może doprowadzić do rozwiązania problemu. Niemniej o ile to możliwe należy unikać wnoszenia sprzeciwu formalnego wobec danej normy lub stosować go tylko wówczas, jeśli uzasadnione zarzuty ze strony ekspertów bhp, dotyczące zapisów w normie, nie zostały uwzględnione.

Rita Schlüter,
schlueter@kan.de

1 Postępowanie w celu zakwestionowania danej normy, dawniej: procedura klauzuli bezpieczeństwa

2 zob. KANBrief 2/99

3 zob. KANBrief 4/01

4 zob. KANBrief 3/02

10 lat Wspólnego Stanowiska Niemieckiego „GDS”

Uchwalone 1993 roku GDS¹ jest fundamentalnym punktem odniesienia dla działalności KAN, założonej w 1994 roku. Ustala ono w Niemczech warunki ramowe, które tworzą w Europie wzajemną relację między normalizacją a zakładową ochroną pracy, i które zostały wzmocnione Traktatem Nicejskim² w roku 2003. Oznacza to, że również w najbliższym czasie nie jest przewidziana całkowita harmonizacja w dziedzinie ochrony pracy i GDS nadal zachowa pełną prawomocność.

Płaszczyzna europejska

GDS odzwierciedla sformułowane na płaszczyźnie europejskiej dążenia polityczne do uporządkowania ochrony pracy w dwóch oddzielnych sektorach prawnych. Bezpieczeństwa produktów dotyczą w całej UE te same wymagania opierające się o dyrektywy według art. 95, których muszą przestrzegać producenci. W odniesieniu do użycia produktów, np. na stanowiskach pracy, państwa członkowskie zgodnie z art. 137 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (wcześniej 118a) mają możliwość dopuszczenia dalej idących przepisów krajowych.

W związku z tym również normalizacja traktowana jest w różny sposób. W przypadku dyrektyw według artykułu 95 stosuje się zharmonizowane normy europejskie do konkretyzacji wymagań dyrektyw. W przeciwieństwie do tego realizacja minimalnych wymagań dyrektyw według art. 137 odnośnie bezpieczeństwa i higieny pracy przez zharmonizowane normy europejskie nie jest właściwa i nie jest przez to przewidywana.

Konsekwencje dla normalizacji

Opierając się o europejskie podłoże prawne GDS konsekwentnie określa, że ze strony niemieckiej w zasadzie nie trzeba inicjować Europejskich Projektów Norm do dyrektyw w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (art. 137 Traktatu). W związku z tym należy pozostawić w kraju swobodę działania.

Stanowisko to w zasadzie również popierają europejskie organizacje normalizacyjne, chociażby poprzez rezolucję CEN/CENELEC BT 22/1997. Międzynarodowe organizacje normalizacyjne ISO i IEC stanowczo wezwały np. w dyrektywach ISO i IEC do wykorzystania wszelkich możliwości, aby poszczególne strony i państwa mogły przejść ich normy w niezmięnionej postaci. Wynika z tego, że oddzielnie należy opracować wymagania dotyczące produktów i oddzielnie wymagania dotyczące ich instalacji oraz eksploatacji. Normy ujęte w ten sposób, jak wymagała tego także Komisja Europejska, ułatwiają europejskie przejście norm międzynarodowych w ramach umowy wiedeńskiej³ czy drezdeńskiej⁴.

Przyszłe zadania

Mimo tych ustaleń na coraz ważniejszej płaszczyźnie międzynarodowej, a także w Europie i w Niemczech opracowuje się nowe normy z

treścią odnoszącą się do bezpieczeństwa i higieny pracy. Istnieje jednak kilka możliwości, aby spełnić europejskie zasady wynikające z artykułu 137 Traktatu oraz rezolucji CEN/CENELEC i GDS:

- Wymagania dotyczące bhp w normach europejskich i międzynarodowych powinny być zasadniczo przekształcone w wymagania względem informacji dla użytkownika
- Jeśli w określonych przypadkach nie jest to możliwe, należy dążyć do jasnego oddzielenia wymagań wobec produktu od aspektów dotyczących stanowisk pracy.

a. Na płaszczyźnie europejskiej:

- Przesunięcie treści aspektów dotyczących stanowisk pracy do dodatku informacyjnego
- Publikacja jako informacyjnych Raportów Technicznych bez obowiązku ich przejścia

b. Na płaszczyźnie międzynarodowej:

Tworzenie modułów, tzn. osobnych części norm odnośnie wymagań wobec produktów oraz odnośnie wymagań wobec zakładowej ochrony pracy

- Zawieszenie „Parallel voting”⁵ w przypadku norm międzynarodowych lub części norm, które wymagają dostosowania do polityki socjalnej. Być może musiałby odpaść obowiązek przejścia tych norm zgodnie z umową wiedeńską czy drezdeńską. Każdej krajowej organizacji członkowskiej pozostawiony byłby jednak wybór przejścia normy międzynarodowej jako normy krajowej, jeśli byłoby to konieczne.

Choć niekiedy stawia się pytania o konieczność i odniesienie do praktyki GDS, należy uznać, że leżące u podstaw europejskie i międzynarodowe warunki ramowe nadal istnieją – a zatem także i GDS. Wdrożenie tych zasad nadal wymaga jednak aktywnego wspierania.

Angela Janowitz
janowitz@kan.de

1 Wspólne Stanowisko (Gemeinsamer Standpunkt) odnośnie normalizacji w zakresie dyrektyw opartych na artykule 118a umowy Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, Federalny Dziennik Pracy (Bundesarbeitsblatt) 1/1993, str. 37-39.

2 http://europa.eu.int/comm/nice_treaty/index_de.htm

3 umowa między ISO i CEN

4 umowa między IEC i CENELEC

5 Normalizacja Europejska dopiero wówczas wprowadzana jest przez CEN/CENELEC, jeśli nad projektem normy odbyło się wcześniej Głosowanie Równoległe ISO/IEC